

ความสำคัญของการวิจัย

ประเทศไทยมีนโยบายคู่ขนาน คือ ทางหนึ่งมีนโยบายส่งเสริมการส่งออกบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข และมุ่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการบริการสุขภาพระหว่างประเทศ โดยเฉพาะบริการที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ขณะเดียวกัน มีนโยบายในเรื่องการครอบคลุมประกันสุขภาพแก่ประชาชน นโยบายส่งเสริมการส่งออกบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ทำให้การค้าบริการด้านนี้มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าบริการสุขภาพแก่คนไทยตามนโยบายการประกันสุขภาพได้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม และหาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพ และปรับตัวให้เหมาะสมกับเงื่อนไขและรูปแบบการค้าใหม่ของเวทีโลก และการดำเนินนโยบายทั้งสองลักษณะไปพร้อมกัน เป็นความท้าทายในเชิงนโยบาย ที่จะทำอย่างไรให้เกิดผลกระทบต่อด้านลบน้อยที่สุด

การวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์หลักคือการจัดทำกรอบการวิจัยระยะ 3 ปี (2547-2549) ด้านการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยสืบค้นข้อมูลงานศึกษาวิจัยและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้งในประเทศไทย และระหว่างประเทศ และตั้งกรรมการที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้ความเห็นในกรอบแนวคิดและร่างรายงาน

ผลการวิจัย

ข้อเสนอกรอบการวิจัยเรื่องการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ มี 4 ด้านคือ

1. ศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้ง 4 รูปแบบการค้าบริการ คือ Cross Border Supply, Consumption Abroad, Consumer Presence, และ Presence of Natural Person
2. ศึกษากฎหมาย ระเบียบ เงื่อนไข และนโยบายที่เกี่ยวกับการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้ง 4 รูปแบบ
3. ศึกษาผลกระทบของการค้าบริการโดยเฉพาะผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพของคนไทย และแนวทางในการลดผลกระทบ
4. ศึกษาศักยภาพของไทยในการให้บริการ ความสามารถในการแข่งขัน และประเทศที่ไทยควรให้ความสำคัญในการส่งออกบริการ

จากกรอบการวิจัยข้างต้น ในช่วง 3 ปีข้างหน้า งานวิจัยที่มีความสำคัญเร่งด่วนมี 6 เรื่อง คือ

1. การศึกษาเพื่อเตรียมการเจรจาข้อตกลงทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย จีน ออสเตรเลีย บราซิล และญี่ปุ่น
2. ศึกษาการเข้ามารับบริการของชาวต่างชาติในประเทศไทย โดยศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไทยในการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขเปรียบเทียบกับประเทศที่เป็นคู่แข่งเช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น
3. ศึกษาแรงจูงและแนวโน้มของชาวต่างชาติในประเทศไทย
4. ศึกษาโอกาสและศักยภาพของไทยในการลงทุนในบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในต่างประเทศ โดยเลือกประเทศที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน เช่น เวียดนาม กัมพูชา พม่า และจีน
5. ศึกษาผลกระทบของการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยมีกรณีศึกษากรณีข้อตกลง Mutual Recognition ระหว่างประเทศในสหภาพยุโรป
6. ศึกษาศักยภาพของประเทศไทยในการให้บริการทางไกลข้ามพรมแดน โดยมุ่งตลาดสหรัฐอเมริกา และ ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันกับประเทศที่เป็นคู่แข่งกับไทย เช่น อินเดีย

ABSTRACT

TE 156834

Statement of Problem

Thailand has dual tracks policy to promote export of trade in health services and at the same time to provide universal coverage for health insurance to Thai people. This results in expansion of trade in this area and subsequently may have impact on the provision of services to Thai population. It is necessary that researches in the area of trade in health services have to be conducted to provide knowledge and recommendations to policymakers in responding to the expansion of health-related trade liberalization and reduce the negative impact on health of Thai population.

Main objective of this study is to provide framework for researches in the area of trade in health services in the next 3 years (2004-2006).

Research Methodology

Documentary research was used to compile information, data and researches at both national and international level. Steering committee was established to provide guidance and recommendations to the research team.

Results:

Four research areas are proposed for each mode of trade in health services i.e cross border supply, consumption abroad, consumer presence and presence of natural person as follows:

1. Situation and trend analysis of trade in health services in four modes of trade.
2. Study on law, regulation, condition, and policies related to 4 modes of trade in health services.
3. Study on impact of trade in health services to health system in Thailand and ways to minimize those impacts.
4. Study health-related sectors that Thailand has potential to develop and has competitive advantages.

Six research topics receive high priority as follows:

1. Study to prepare for bilateral agreements between Thai and U.S, China, India, Australia, Bahrain and Japan.
2. Study on situation of foreigners receives services in Thailand and the competitive advantages of Thailand compare to other countries such as Singapore and Malaysia.
3. Study on situation on foreign direct investment in Thailand.
4. Study on opportunities and potential for Thailand in investment in other countries such as Vietnam, Cambodia, Myanmar and China.
5. Study on impact of liberalization of trade in presence of natural persons in health services and case study of impact on mutual recognition among EU member countries.
6. Study on potential of Thailand to trade in mode 1 on cross border supply with main focus on trade with U.S.A and competitive advantage study between Thai and India.